

(د کوجنیانو او زلمیانو لپاره خواړه شعرونه)

شملي اولوپتی

محمد نواز حقیقت ساین

د ماشومانو د ادب بابا

Ketabton.com

۱۳۹۴ المریز کال

شملې او لويټې

(د کوچنيانو او زلميانو لپاره خواږه شعرونه)

ليکوال:

محمد نواز حقيقت سائين

۱۳۹۴ ل کال

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: شملي او لويديځې

شاعر: محمد نواز حقيقت سائين

خپروندى: د افغانستان ملي تحريك، فرهنگي خانگه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

کمپوز: ف. حميد

پښتۍ ډيزاين: فياض حميد

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال / ۲۰۱۵ م

د تحريك د خپرونو لړ: (۱۱۶)

ڊالی

خوږ او گران تنکي زلمي شهيد احمد شاه (ازاد) ته، چي د وطن
په مينه په وینو ولمبېده.

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) كال په پيل كې له خپلو گرانو هېوادوالو سره ژمنه كړې وه چې د دې كال په بهير كې به (شل عنوانونه) بېلابېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې كوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد كال د كب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ كې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې كړل. ملي تحريك په ياده غونډه كې ژمنه وكړه چې د (۱۳۹۴ ل) كال په بهير كې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې كوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه كار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينگ هوډ كړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي كوي. دا اثر چې ستاسو په لاس كې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه كړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې گټه پورته كړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليكوالو، ژباړونكو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير كې يې يو بل سره مرسته او ملگرتيا كړې او دا فرهنگي بهير يې بريالى كړى، د زړه له كومې مننه كوي او كور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنگ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنگي خانگه

شملة او لويپته

د فرهنگي او ادبي غوره کارونو

ښکاره ثبوت

د دري لسيزو زيات وخت کېږي چې زه قدرمن او خوږ ورور د ښه قلم او ژور فکر خاوند الحاج محمد نواز حقيقت سانين سره د ملگرتوب اړيکي لرم او ښه يې پېژنم، چې د علمي، فرهنگي ادبي، تاريخي او سياسي کتابونو د لوستلو سره زياته مينه لري. زه يې د وطن د يو بلبل په توگه پېژنم، چې د هېواد د کوچنيانو او تنکيو ځوانانو، هلکانو او نجونو سره رښتيني مينه او شفقت لري. په ظاهره خاموش خو رښتيا خبره داده چې نوموړی چالاک، حاضر جواب، هونبیار، با اراده، په خپلو کارونو کې ناقرار او د ډېرو لوړو ارمانونو لرونکی او د يو ښه ښوونکي او استعداد لوړ صفات لري.

په ۱۳۵۶، ۱۳۵۵، ۱۳۵۴ کلونو کې نوموړي د پکتیکا ولايت خيرکوت په پوځي فاميليو کې د تنکيو کوچنيانو هلکانو او نجونو د پاره ښوونيز روزنيز د زده کړو کورسونه لرل. چې پرته د ښوونځيو درسونو، خوش نويسی، فرهنگي

ادبي کارونه او ورزشي، تفريحي په زړه پورې پلانونه يې درلودل او دغه پروگرامونه په ښه تدبير سره په عملي توگه مخ ته روان و. چې ډېرو تنکيو کوچنيانو به په مينه گډون درلود. سهار، غرمه، مازيگر به کوچنيان ډله ډله لکه بوراگان په ناز ناز د کورس محل ته تگ راتگ کاوه. زه به هم کله نا کله په خپل زوق سره د کورس محل ته تلم راتلم، هغه وخت حقيقت سانين ځوان او يو ښه ويښ افسر په توگه په لېوا کې دنده درلوده او په پوځي دريشي کې به سانين د کوچنيانو سره څنگ په څنگ يو ځای ښکارېده.

نوموړی به تل د کوچنيانو او خپلوزده کوونکو سره په بېلابېلو ښوونيزو او روزنيزو چارو کې په ښه تدبير درسي ميتودونو په عملي کارونو بوخت ښکارېده. بايد يادونه وکړم چې يو شمېر لايقه ښوونکو به د سانين صيب سره په اخلاص او مينه په درسي چارو کې ملگرتوب کاوه او کوچنيان به يې فرهنگي، ادبي او درسي کارونو ته هڅول، دا خبره هم د يادولو وړ ده چې د کورس شاگردانو هلکانو او نجونو به د خپلو کورونو ځنې په ډېره مينه د مشرانو په مهربانۍ او هدايت د کورس ادارې ته تازه او وچې مېوې د شيدو چای او نور خوراكي توکي په پېرزوينې سره راوړل او د کورنيو مشرانو به هم په مينه گډون کاوه. يوه د باور وړ رنگينه فضا به جوړه وه او ټول کارونه مخې ته ښه روان و.

د کورنيو مشرانو به په عملي ډول د سائين صيب عملي کارونه په سترگو ليدل او د کوچنيانو درسي روحيه او لياقت به ورځ په ورځ پراختيا موندله. د محل خلکو پوره رضایت او خوښي بنودله پته ده وي چې د کورنيو مشرانو به سائين صيب ته يو څه اندازه روپۍ هم نقدي ورکولې، يوه ورځ مې سائين ځنې پوښتنه وکړه چې سائين صيب څو اندازه روپۍ په مياشت کې برابرېږي، سائين راته په موسکا شو او راته يې وويل، زه دغه کار د امتياز او پيسو د پاره نه کوم، که چا راته راکړلې بڼه او که رانه کړې نو پوښتنه نه کوم، سائين صيب راته وويل چې زه په مينه او شوق د کوچنيانو لپاره دغه کارونه کوم، د ۱۵۰ ځنې زيات شاگردان لرم، چې چاته مې د پيسو راکړه خبره نه ده کړې، سائين به تل د کوچنيانو سره په درسي خونه کې يا خپل محل کې د تورې تختې څنگ ته د تباشير سره د وطن د بچيانو د فکر او پوهې پراختيا په منظور د يو بڼه دردمند بنوونکي په توگه غوره کارونه او تمرينونه ترسره کول.

دا خبره ضروري ده چې يادونه يې وکړم، سائين صيب د لوړو اخلاقو او اعتماد په لرلو سره د محل ټول مشران او ځوانان خپل کړي وو. او د نوموړي سره يې زياته مينه درلوده او درناوی يې ورته کاوه، د کورس دغه روزنيز او بنسوينيز پروگرامونه چارې د پوځي لوا په انگړ کې چې «کانتين باغ» په نوم يادېده، تنظيم شوی وي او په دغه پوځي محل د هغه

وخت قوماندان محترم ډگروال صاحب قادر له خوا د سانين او د محل کوچيانو د زده کړو لپاره په اختيار کې ورکړل شوی و، چې د وطن د بچيانو د پوهې په گانه د سمبالېدو ملي ارمان يې لرلو او په خپله قوماندان د وخت يو پوهه مسلکي علمي شخصيت گڼل کېده، چې د سانين سره يې ډېره مينه او نږدې اړيکي لرلې، چې د قوماندان بچيان هم په کورس کې تنظيم وو.

سانين صيب به د هېواد د ملي ورځو، لکه د خپلواکۍ جشن، د بنوونکي ورځ، د مور ورځ او داسې نورو تاريخي ورځو کې د کورس د شاگردانو له خوا به زړه پورې ترانې سندرې او نمايشي د پند او عبرت ډک پروگرامونه ولسونو ته په لوره روحيه وړاندې کول. چې د ترانو زمزمې او شعرونو ترنم او د کوچيانو نمايش به خلکو ته د تل لپاره په ياد پاتې کېده. زما د معلوماتو له مخې سانين صيب تر اوسه د کوچيانو او ځوانانو لپاره د ۳۵۰ غونډو ځنې زياتې فرهنگي، ادبي او تفريحي غونډې په بېلا بېلو عنوانو ولسونو ته عملي وړاندې کړې دي.

ډېر زيات شمېر کتابونه يې د هېواد کوچيانو ته ليکلي، چې زيات يې چاپ او نشر شوي او زياتې ليکنې او شعرونه د هېواد په بېلابېلو ورځپاڼو، مجلو او راډيو ټلوېزيونو له لارې نشر شوي دي.

محترم سانين صاحب اوس د هېواد يو پېژندل شوی ليکوال او شاعر دی، نوموړي ته چې د کوچيانو د پاره کلونه کلونه په مينه مينه عملي کارونه ترسره کړي، د هېواد ولسونو او نامتو فرهنگيانو ليکوالو او د هېواد يو شمېر پوهنتونونو او

شملي او لويټي

محمد نواز حقيقت سانين

فرهنگي ادبي ټولنو د قلم نړيوالې ټولنې او د افغانستان د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د مقام له خوا د «ماشومانو د ادب بابا» د وياړ لقب ورکړل شوی دی. چې دا د نوموړي د لوړ فرهنگي او ادبي شخصيت بنکاره ثبوت دی او د فرهنگ او ادب په لاره يې ستاينليکونه، ادبي جايزې نښانونه او د سرو زرو مډالونه ترلاسه کړي دي.

سانين صيب د هېواد د کوچنيانو ته د ادبياتو په برخه کې غوره او د ستاينې وړ خدمتونه ترسره کړي، دغه کتاب د شملي او لويټي، چې تاسو په خپله لاسونو کې نيولی په روانه ساده ژبه په خوند او پند ليکلی شوی په اخلاق او مينه ولولئ او په خپله د نوموړي په ادبي کارونو قضاوت وکړئ.

په پای کې نوموړي منل شوي ليکوال ته اوږد عمر او په فرهنگي کارونو کې لاډېر برياليتوبونه غواړو.

په ډېره مينه

سعادت گل (اهنگر)

د پکتیکا پخوانی والي

کابل - جهلستون

شملي او لوپتي

د پرو خوږو او گلاليو کوچنيانو او تنكيو ځوانانو!

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

دا ځل مې تاسو نازولو د پاره په مينه مينه د ((شملي او لوپتي)) په نوم يو ادبي گل غنچه جوړه كړې ده. ادبيات لوستل د انسان ذهني او فكري قوت زياتوي كه تاسو د بنسټونو د درسي كتابونو سره ادبي كتابونه، لنډې كيسې، شعرونه او نظمونه ولولي او په خپلو كتابچو كې وليكي نو پوره يقين لرم چې ستاسې د پوهې كچه به هرومرو زياتېږي او ستاسې نه به وينس، چالاكه، لايق، باعمله، باهنره مسلکي كدرونه او شخصيتونه جوړ شي.

د ادبياتو لوستل او كتل ستاسې د فكر او خيالونو د پراختيا د پاره په زړه پورې او د توجو وړ كار گڼل كېږي.

خوږو ماشومانو او تنكيو ځوانانو! تقريباً څلور لسيزې كېږي، چې زموږ د وطن په پاكه او جنتي خاوره كې د تپل شوې جگړې اورونه او لمبې په هره خوا كې بنكاري. چې نن موږ او تاسې د جگړو په تورو باروتو كې تورو شپو كې د اورونو د لمبو سره مخامخ يو. د هېواد شين اسمان د باروتو په تورو بوينو لمبو كې تور شوی او د لمر او د سپوږمۍ رڼا گانې په تورو وريځو كې پټې شوې. بنارونه، كلي، كورونه،

روغتونونه، جماعتونه او بنوونځي د راکټو په بمونو سوزي
دا هر څه په سترگو وینو.

د وطن په درنه غېږه کې دا تورې شپې تاريخ نه شي هېرولی.
زموږ زيات شمېر کوچنيان او ځوانان د تپل شوې جگړې د
وحشت له کبله د سواد او زده کړو محروم پاتې دي. زموږ
مشرانو هغه څه چې د کوچنيانو او ځوانانو د زده کړو او
پوهاوي لپاره لازم گڼل کېږي څه نه دي کړي. کوچنيانو او
ځوانانو د روزنې او بنوونې په برخه کې شاته پاتې شوي يو.
چې اوس هم د پرديو د غلامانو او ځانمرگو د بريدونو او
دهشت له امله زموږ کوچنيان او ځوانانو ته د بنوونځيو
دروازې تړل شوي او درسي کتابونه او قرانونه د پرديو د
بريدونو او يرغلونو کې پانې پانې او خاورې ايرې شو.

زموږ وطن د خپلواکو ولسونو ټاټوبي دی او ډېر اوږد روښانه
تاريخ لري. موږ يقينن او پوره باور لرو چې د نن ورځې تپل
شوو جگړو لمن به ډېر ژر ټوله شي ځکه موږ ټول د امن
امنيت او سولې غوښتنه لرو. په جنگ کې د پرمختگ
کارونه ممکن نه دي. موږ به کوښښ وکړو چې ټول افغان
ولسونه يو لښکر او د يو ملي ارمان د پاره په خپلو کې
راغونډ شي. چې دا د وطن ارمان دی او د خپل وطن د
ابادۍ او پراختيا د پاره په گډه کارونه وکړو. خو موږ
کوچنيان او ځوانان چې هر حالت وي په غور سره خپل

محمد نواز حقيقت سانين

شملي او لويټي

سبقونه په مينه مينه ووايو او خپل ځانونه په مينه د علم او پوهې په گانه سمبال كړو. كه موږ هر څومره ډېر د علم او پوهې په گانه سمبال شو په نتيجه كې به د تورتمونو پر ځاى تل به رڼاگانو سره مخامخ يو او د وطن غېږه به د امن امنيت او سولې ټاټوبى وي او ټول افغانان به نېكمرغه او هوسا زوند خاوندان شي.

په ډېره مينه او ادب
د ماشومانو د ادب بابا
الحاج محمد نواز حقيقت سانين
احمد شاه بابا مېنه
۱/۴/۱۳۹۴

لويه خدايه

لويه خدايه پورته ڪري مور لاسونه
غوارو ستا دلوي دربار نه رحمتونه

ته رحمان يي ته رحيم يي بي له شڪه
غوارو ستا دلوي دربار نه جنتونه
بي رضا ستا يوه پانه نه رڙ ٻري
په حڪمت تا ودرولي اسمانونه
دريابونه په غور ځنگ دي ستا په حڪم
ودرولي تا اوبو ڪي اوچت غرونه
رنگ په رنگه مخلوقاتو ته جهان ڪي
حواله دي ستا په امر خورا کونه

په قلم مورې ستا صفات ليکلي نشو
د دنيا او بيه که شي راته رنگونه
که زرگونه قلمونه کاغذ واخلو
څوک ليکلي نه شي ستا ټول صفتونه
ساري نه لري بي شکه چې خالق يې
نشته ستا په شان د هېچا قدر تونه
يک تنه يې يک تنه يې دا يقين دی
لويه ربه درنه تل غواړو خيرونه
ستا د قهر نه امان او نجات غواړو
په دعا پورته کوو تل خپل لاسونه

حقيقت کې يې پاچا د پاچاهانو
پيدا کړي تا از مېنبت ته عالمونه

خوڙي موري

موري اي زمما خوڙي خوڙي موري
اي زمما شيريني او درني موري

تا په ماگالي کړاونه دي
ماته تارا کړي دي شيدي موري
زه خو يووه قطره داستا دزه يمه
تارا پسي کړي شوگيري موري
ساتم ستا درسونه پخپله ذهن کي
ستا په پيو ما کړي مزي موري

حق ستا زه په ژوند پوره کوی نه شم
شاتو نه خوږې ستا افسانې موري
زړه مې په ټوپونو پاس فضا ته شي
ستا په نوم چې وايي ترانې موري
ستا د پنبو تل کي جنتونه دي
مادي او بدلې دا کيسې موري
ومنه سلام په دواړو لاسو مې
ای زما د مينې پر بنسټې موري
تا باندي د گل وپانې تل شيندم
تانه تاووم د گل غونچې موري

تا ستايلي نه شم حقيقت کي زه
سترگو کي ستا بنکاري منارې موري

اعلان

دا خټه مین خټه مین کورونه
دغه بڼه کلي بڼه کلي غرونه

دا زما د پلار وټه دی
دا زما د پلار مسکن دی
دا زما د زړه گلشن دی
دا زما د رنگین خټه دی
زه لرم ورسره مینه

جـا روم و رځنـي وينـه
دا سـا تم پـه مـجـه تـه
بـه لـرم نـنگ او غـيرتـه
و رنـه سـر قـربـانـومـه
ځـان سـتي سـتي کـومـه

دا و طـن نـه پـر پـر د مـه چـا تـه
دا اـعـلان کـوم د نـيـا تـه

قلم

ويار په هغو چي نازېري په قلم
ارمانونه ليكل كېري په قلم

توپ، راکټ، بوگنوي زړه د هر انسان ته
خفه زړونه خوشالېري په قلم
ماشيندار او د بمونو لور وگرکه
هر انسان د پرېنه بنکارېري په قلم
نه به سترې نه ستومان به شي په ژوند کې
هغه څوک چې تل غږېري په قلم
تورتمونه به يې لاره کې رناشي

چې منزل ته روانېږي په قلم
قيمتي او د کمال بنسټي او وسيله ده
عالمونه نژدې کېږي په قلم
د ژوند ستونزې هوارېږي په اسانه
چې په پوهه روانېږي په قلم
ناپوهي، بېسوادي يولي مرض دي
مرضونه شفا کېږي په قلم
بې قلم انسان ته زړه پرهره پروي
پررونه ټکي ورېږي په قلم

په درې ګوتو حقيقت چې قلم اخلي
سپين کاغذ ډېر خوشالېږي په قلم

ترانه

د بابا وطن

دا وطن دا وطن دا وطن زېبا وطن
دا وطن دا وطن دا مې د بابا وطن

مور بې اولادونه يو
مور تازه گلونه يو
مور ټول لکه ورونه يو
نشته بنايسته داسې هېچرې د چا وطن
دا وطن دا وطن دا مې د بابا وطن

دغه د جرگو کور دی
دغه د شملو کور دی
داد حماسو کور دی
داد ننگ زانگو زموږ داد زړه شفا وطن
دا وطن دا وطن دامې د بابا وطن

دالکه بدن زموږ
دادی روح او تن زموږ
دانبکلی گلشن زموږ
پاتې په میراث راته دغه د یما وطن
دا وطن دا وطن دامې د بابا وطن

داد پت عزت خاوره
داده د جنت خاوره
داد حقیقت خاوره
ساری چپرې نه لري داد اریانا وطن
دا وطن دا وطن دامې د بابا وطن

کاغذ باد

کاغذ باد مې پورته کړی دی هواته
پورته کومه یې په مینه زه فضاته
ما په مینه درنگه کاغذ جوړ کړی
ټول همزولي مې حیرانه دي بنسکلاته
وځم دښتې ته په بام نه پورته کېږم
کاغذ باد کې زه پیغام لېږم اشنا ته
په سرک او په کوڅو کې لوبې نه کړم
د یارانو سره تل ځمه بیډیا ته
په څرخه کې شیشي تار لرم ډېر ښه
کاغذ باد مې پورته کومه هرې خواته

د ترانو وطن

زما وطن د مېرنيو وطن دی
داد سرکشو پرگنو وطن دی

د خپلواکۍ لاره کې سرور کوي
داد باتورو ولسو وطن دی
نړۍ کې ساری د بنسټلانه لري
داد رنگینو سردرو وطن دی
په جگړو غرو کې مورچلوننه لري
داد لرغونو تاريخو وطن دی

احمد لري امان لري په غېږ کي
داد ميوندد ملالو و وطن دی
يرغلگردد لته بږي نشي موندی
داد اتلو ولسود حماسو وطن دی
پت به يي تل په خپلو وينو ساتو
داد اتلو شهيدانو د جنود وطن دی
خنګه به نه شو سپلني ورځيني
داد سائين د ترانو وطن دی

په قرباني راته ساتلي پلرو
زموږ وطن د خزانو وطن دی

---

¹: احمد شاه بابا

²: غازي امان الله خان

³: د موند ملاله

غانبونه

پاک سوتره ساتم غانبونه
هره ورخ يي برسمه

حفاظت يي کوم بنه ډبر
مزه دار لرم کريمونه

ځکه بنه کلي بنه کلي بنه کاري
زما خوله کي سپين غانبونه

پسرلي ته

پسرلي شو په هر خوا کي دي جشنونه
ټول ځوانان کوي مپلي او اتڼونه
شرډاگونه په گلانو بنايسته بنکاري
خومره بنکلي بنکلي بنکاري وچت غرونه
سردرو ځني د عطرو بوي راخپښي
خومره بنکلي بنکلي بنکاري شنه باغونه
غونچي بنکاري د گلونو بوټي خانگي
بوراهگان کوي په مينه پروازونه
هوا بنکلي فضا بنکلي دنيا بنکلي
پسرلي ته حقيقت ليکي شعرونه

افغاني درسونه

ښوونځي کې راټول شوي ماشومان دي
ته به وايي چې دا ستوري د اسمان دي

قلمونه، کتابونه، ورسره دي په لاسو کې
ته به وايي چې تازه تازه گلان دي
پاک سوتره گرځي په باغچو کې ډله ډله
ته به وايي چې ټول شوي بوراگان دي
علم پوهه زده کوي په مينه مينه
لاس په لاس د ښوونځي په لور روان دي
افغاني درسونه يې لوستي په زانگو کې
د وطن د پټ ساتلو پټنگان دي

چي ٻنهي پوههه علم زده ڪري دا به وياريو
همدغه کوچنيان سببا ته مشران دي
پام لرنه يي ٻنوني او روزني ته پڪار ده
چي ددي خاوري سببا ته وارثان دي

شفقت، مهرباني يي تل په ڪار ده
حقيقت د پاڪي لاري لارويان دي

ڪرڪٽ

پهه ڪرڪٽ ڪي قهرمان يـم
زه چالاڪ يـم نوي ءوان يـم

چي پهه ڪوم مپچ ڪي لوبڊرم
وايـم سستوري داسـمان يـم
ڊپر پهه تپـزه وهـم منـله
بنـه روڻـانه لـرم تـنه
ڊپر قـوي لـرم لـسـونه
پهه خپل مـتـا خـلـم شـپـريـزه

گلان يو

مونڊر ميونڊ د ملالي سکه بچيان يو
مورڊ معارف د بني گلان يو

سوله خوشي غوارو
ژوند کي هستي غوارو
کار او سيالي غوارو
په مينه مينه د رڼا په لار روان يو
مورڊ معارف د بني گلان يو

تنگ لرو پت لرو
زړه کي غيرت لرو
وطن جنت لرو
د خپلي خاورې د ساتنې فدايان يو

مورڊ معارف د بني گلان يو

جنگ کي گلونه سوزي

کلي کورونه سوزي

شنه چمنونه سوزي

مورڊ جنگونو او جگړو مخالفان يو

مورڊ معارف د بني گلان يو

نن ماشومان يو مورډه

سبا لويان يو مورډه

ټول افغانان يو مورډه

په ډېره مينه حقيقت په لار روان يو

مورڊ معارف د بني گلان يو

د ژوندون ترانه

موږ افغانان يو ملي ژوند ته پيوستون غواړو
قلم كتاب غواړو په سوله كې ژوندون غواړو

سوله وروړي غواړو

بشر دوستي غواړو

ژوند كې سيالي غواړو

تنكي گلونه يو د جنگ ځنې خلاصون غواړو

قلم كتاب غواړو په سوله كې ژوندون غواړو

جنگ کي گلونه سوزي
شنه شنه باغونه سوزي
کلي کورونه سوزي
موربه د سولې او د امن په لاريون غواړو
قلم کتاب غواړو په سوله کي ژوندون غواړو

دا ټول قومونه يو کړي
په مينه زړونه يو کړي
واړه لاسونه يو کړي
موربه کشران د مشرانو يو تړون غواړو
قلم کتاب غواړو په سوله کي ژوندون غواړو

زمورې ارمان د سولې
زمورې کاروان د سولې
غواړو جهان د سولې
ازاد ژوندون ته حقيقت ته سباوون غواړو
قلم کتاب غواړو په سوله کي ژوندون غواړو

د پوهي برکت

زه پيلوټ يممه د جاز
الوتل کوم لکه باز

هسکو غرونو په سرونو
په هر خوا کوم پرواز
د سيندو د پاسه گرځم
يم د عصر دوران ساز
ځم ډهلي ته ځم دوبي ته
ډپر آرام لرم پرواز
راسره مسافرين وي
قبلوم يې زه هر ناز
کله ځم ايران او چين ته

يم همزولو ڪي پښتاز
په خپل ڪار او دنده ويارم
په هر وخت يم زه ممتاز
علم پوهي برڪت دي
يم خبر د ژوند په راز
چي قلم مې اشنا نه وای
اوس به نه وي سرفراز

حقيقته علم زده ڪړه
تل به ته يي يڪه تاز

ترانه

قلم او ڪتابونه لرو

مـوڙه ڪو چنـيان پاڪ ارمانونـه لـرو
لاـس ڪـي قـلم او ڪتابونـه لـرو

***

د سـولـي امن پلويـان يـو مـوڙه
د دغـي خـاورـي وپـن بچيـان يـو مـوڙه

د جنـگ جـگـرو نه نفرتونـه لـرو
لاـس ڪـي قـلم او ڪتابونـه لـرو

***

د اور لمبې دلتـه گلونـه سـپـزي
دلتـه ډاگـونـه دلتـه غـونـه سـپـزي

د ژونـد د پـاره پيغامونـه لـرو
لاس کـي قـلم او کتابونـه لـرو

***

غـواړو بشـرتـه نېکـمرغـي پـه ژونـد کـي
پـه هـره خـواکـي خوشـالي پـه ژونـد کـي

د جنـگ پـه ضـد ډـېر پيغامونـه لـرو
لاس کـي قـلم او کتابونـه لـرو

جنتونه

د مور غېږه بنوونځی دی
په کې ما لوستي د مينې سبقونه
په لولو لولو کې
موري تارا کرل درسونه
په مغزو کې مې ثبت شوي
موري ستا پاک ارمانونه

له خوږ نوم نه دې لوگي شم
تل په مينه مينه
بنكلوم ستا پاڪ لاسونه
په لولو لولو کي
تا بنودلي جهانونه
درنه څار شم په
په څو واره
زما موري
موري ، موري
د پنبو په تل کي شته ستا
په رښتيا کي جنتونه

د علم برکت

هر يو کار چې شي بينا په بسم الله
برکت په کې پيدا کړي لوی الله

دا د علم او د پوهې برکت دی
چې زه خوره شوې په دنيا

باور

زه پنه خان باور لرم
لوړو غرونو ته ختلی شم

روغرم ته زلمی می نه
هر څه او اګر څه دلی شم

عشق کې مې د خپل وطن
سرنه تېرېدلی شم

افسوس

د پرافسوس په هغه چا
چې نشه باندي اخته دي

ورنه هـبـخـشـى نه جوړېږي
د هغه مـاـغـز هـ اـيـر هـ وـي

جذبہ

خامخا بـه زه پيلـوت شـم
دامـي کلـکـه اراده ده

پـه درـسـو کـي زيـار و باسـم
اراده زمـا پـخـه ده

حکمتونـه زده کومـه
دامـي هـو ډـا مـي جذبـه ده

واليبال

زه اتل د واليبال يـم
تل په لوبه کې فعال يـم

په ميدان کې چې درېـم
لکه غر هسې بنکارېـم

په هوا کې توپ خارمه
کله شوت چې زه وهمه

څوڪ مټي نشي ڳرځولي
بيبا پنه ڄمڪه وي لوڀدلي

توڀ وهلو ڪي ماهريم
هره لوبه ڪي بنه خيريم

زه ڪوم شوٽ ڪي توپونه
ڪلهه اچوم چانسونه

لهه ريفري اخلم نمبري
لهه خونبي واييم سندرې

د ماهیپر لاره

د پوره بنایس ته د ماهیپر لاره
گرانه وي په هر ځای کې د غره لاره

لار د ورېښمنو ده تاریخ لري
داده د کابل او د خیبر لاره

پوهې وزرونه

چلوي چې په فضا کې الوتکه
په تخنيک يې پوهوي ځان بې له شکه

په وزرونو کې د پوهې الوتل شي
لټوی شي په هر خوا بحر او ځمکه

لوړ فکر

چې په پوهه څوک سمبال وي
لوړ يې فکر لوړ يې خيال وي

بې له پوهې بری نه وي حقيقته
سرگردانه به په ژوند کې هر محال وي

لمر

لور غرور لرم افغان ييم
زه اتل په ټول جهان ييم

تاريخونه مه مې بنسټ کاره دی
لکه لمر هسې روښان ييم

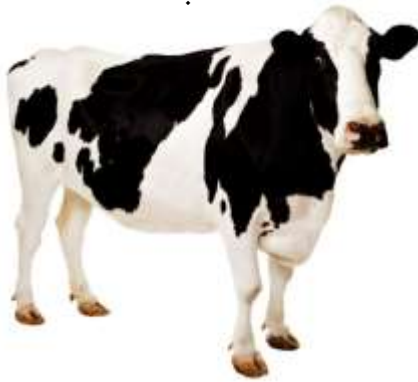

شيريني موري

ای زما بنکلی موري
زما منلی موري
دا ستا د نوم نه لوگی
زما شیرینی موري
لوگی لوگی درنه شم
زما غمجنی موري
په ناز دي وروزلم
زما د مینې موري
بله خوا نه خم چپري
ستا د لمنې موري

خر

بنڪلي زما غوا ده
بنڪلي بي هوسي ده
ورم بي شنو ونبوته
لاره كي گرندي ده

زما چم

دغه زما چم دي
شنه شنه بي باغونه دي

شنه بي شاليزاره ده
بنڪلي بي کورونه دي

لاره

زه يمه هونبياره

نه گرځم وزگار

زه طالب د پوهې يم

پاکه مې ده لاره

کتابونه

زه بنکلی قلم لرم

ليکم سبقونه خپل

پاک ساتم سوتره ساتم

واړه کتابونه خپل

مخالف يو د جنگونو

مورد سولي پلويان يو
د جنگونو مخالف يو

*

د بشر پيسو ستون غواړو
توپيرونو مخالف يو

*

مورد امن نړۍ غواړو
د بريدونو مخالف يو

*

موږ ٿوندون د سولي غواږو

د ظلمونو مخالف يو

*

د ٽوپڪ او ماشينگنيو

د بمونو مخالف يو

*

موږ د امن لارويان يو

يرغلونو مخالف يو

*

د خانمرگو لرو کرکه

ماتمونو مخالف يو

*

رڻاگانو کي ٿوند غواږو

تورتمونو مخالف يو

لوپټه

زه د ملالی لوریم
سره ده لوپټه زما
ننگ او د غیرت ځنې
ډکه ده ناره زما
توره شجاعت لرم
لوره ده جذبہ زما

وٻره زړه ڪي نه لرم
تئينگه اراده زما

خان باندي باور لرم
لاس ڪي ده جنده زما

هسڪه به سا تم ڙوند ڪي
داده ترانه زما

مينه ڪي ددي وطن
سردی نذرانه زما

مکتبی

هغه مکتبی ده

ډېره گلالی ده

لاس کې یې کتاب دی

ډېره گلالی ده

وايي سبقونه خپل

درس کې په خواری ده

گرانه حقيقت ته ده

بنکلي ده سپورمی ده

جنډه

پښتنه یمه په سرتل لویټه لرمه
د دې وطن د محبت پاکه جذبہ لرمه

د ملالی لوریم لنډی یې رانه نه هېرېږي
خپلو لاسو کې د خپلواک ژوندون جنډه لرمه

د پوهې ارزښت

استاذان زموږ منلي
کتابونه لرو ښکلي
موږ ارمان لرو د پوهې
ښوونځي ته يو راغلي
يو تازه تنکي گلونه
موږ يو نوي غورېدلي
په ارزښت باندې د پوهې
لوی واړه يو پوهېدلي

درسونه لولو

په مينه مينه کتابونه لولو
موره زده کوونکي يو درسونه لولو

*

چې ښوونځي ته ورشو
خپل خپل ټولگي ته ورشو
هالته څو رنگه مضمونونه لولو
موره زده کوونکي يو درسونه لولو

*

لوږار مانونه لرو
لوږا مېدوننه لرو
خواره خواره خپل تاريخونه لرو
مونږ زده کوونکي يو درسونه لولو

*

زده کړه او کار کوو
پرې افتخار کوو
د نوي ژوند نوي رازونه لولو
مونږ زده کوونکي يو درسونه لولو

قلم

چي اشنا شوم د قلم
د گربوان مي ورک شو نم

اينده مي شوه روښانه
شوم په ضد د تور تور تم
په طلب کي يم د پوهي
نور نونه لرم څه غم
وزگار نه گرځم هېڅکله
نه کوڅو کي نه په چم
زيار به باسم په درسو کي
وي کتاب راسره سم

که غافل شوم حقيقته
زه به يم هر چاته گرم

ملي بيرغ

خپل بيرغ مې راته گران دی
خو مره بنکلی يې نښان دی

په وچتو غرو رپېرې
بنکلی شوی پرې اسمان دی
دا سمبول دی د يووالي
دا غيرت د هر افغان دی
تل دې لوړوي په نړۍ کې
راته گران لکه ايمان دی

تور، سور، شين لري رنگونه
لکه لمر هسې روښان دی

افغانان يو

تنکي گلونه يو د دې وطن بچيان يو
مور افغانان يو ، مور افغانان يو

*

دا د ننگونو خاوره
دا د ويارونو خاوره
د هسکو غرونو خاوره
لوی او واره يې پتنگان يو
مور افغانان يو ، مور افغانان يو

*

د وطن پت به ساتو

بڼه په عزت به ساتو
په لوړ همت به ساتو
د ځانه تېريو د وطن نوم نه قربان يو
موږ افغانان يو موږ افغانان يو

*

دا ستا په زړه کې
د اريانا په زړه کې
ټولې دنيا په زړه کې
ځلاند تاريخ لرو د لمر په شان روښان يو
موږ افغانان يو موږ افغانان يو

*

دا وطن مور زموږه
دا وطن کور زموږه
دا وطن گور زموږه
د حقيقت سره په لاره کې روان يو
موږ افغانان يو، موږ افغانان يو

د کابل شپه

د ورځ نه شپه شو مړه بنايسته بنکار پري
په خراغونو رنگينه بنکار پري

لارو کوڅو کې يې رنار نهاده
زما کابل غونچه غونچه بنکار پري

جونې زلميان يې په چکر راوتي
په هره خوا جوپه جوپه بنکار پري

ورته حيرانه په حيرت کې به شپې
بنکلې يې هره منطقه بنکار پري

په ڪي جوڙ شوي دي عصري تعميرات
باغونہ يي ٻنڪلي او سوتره ٻنڪار ٻري

ڊپرولسونه په ڪي ژوند تپروي
هره ساحه يي عجيبه ٻنڪار ٻري

ڊپرجماعتونه په سينه ڪي لري
له هره خوا يي مناره ٻنڪار ٻري

چي هره خوا يي گوري زره ڪشوي
ٽول ٻنار ٽڪ شين تپه تپه ٻنڪار ٻري

ساري يي نه شته ڪه جهان وگوري
فرش په گلانو يي سينه ٻنڪار ٻري

د ښوونکي مقام ته

زموږ ژوند ته رهنما يې
زموږ لارې ته رڼا يې

ستا مقام ته سلامونه
ته زموږه ښه اشنا يې
په تا وياړو موږ په مينه
راته گران ته له هر چا يې
ډېر زحمت په موږه گالي

مهربان او باوفا يي
احترام به تل ساتو ستا
ځلانده ستوري د سبا يي
معنوي پلار يي زموږه
زموږ يار زموږ بابا يي

برېښنايي تورتمو ته
ته ژوندون لره رڼا يي

سپورمي

زه بنڪلې جينې يم
لورد ملالی يم

پت لرم غيرت لرم
زه د گل غوتی يم

زه تورو تيارو لره
ومنه- سپورمي يم

تل ځمه بنو ونځي ته مې
درس کې په خواری يم

علم پسي گرڻمه
زه بنڪلي مرغى يم

ننگ لرم ارمان لرم
خير كه نن كمكى يم

خان رسوم منزل ته مې
لاره كې گرندى يم

منځ كې د همزولو مې
زه بنه په سيالى يم

زه د ملالى د خولي
بنه خوره لنډي يم

خراغونه يو

د نوي ژوند نوي گلونه يو
تورو تيارو ته خراغونه يو

*

مور ترانې وايو
خوږې خوږې وايو
مور د سبا ورځ امېدونه يو
تورو تيارو ته خراغونه يو

*

يو پلويان د سولې
يولارويان د سولې
د نوي وخت نوي نسلونه يو
تورو تيارو ته خراغونه يو

*

ددې وطن بچيان يو
ددې گلشن بچيان يو
د علم پوهې قلمونه يو
تورو تيارو ته خراغونه يو

گام په گام

کونښن کوم په درسو کې
گرځم زه ښکلو باغچو کې

ټول همزولي یو ټولگي کې
واړه کېنو په چوکو کې
په دقت درسونه وایو
هم یې لیکو کتابچو کې
ښوونځي ته څو په مینه
گام په گام په ترانو کې
تورتمونه رڼا کېږي
د ډیو په بلېدو کې

شور

ددې خاورې گلونه يو
واړه سره وروڼه يو
يو وطن يو ننگ لرو
موږ نوي نسلونه يو
تورو تورتمونو ته
موږه خراغونه يو
ساتو په غيرت وطن
ډېر په لوړ همت وطن
يو تاريخ يو کور لرو
موږ په زړه کې شور لرو

زما زره

ای وطنه زما زره زما جانان یی
زما کوری یی زما خاوره زما آمان یی

ستاد نوم نه زه لوگی او سپلنی شم
زما پت یی زما تنگ زما ایمان یی

تاریخونه می ستا لوستی په زانگو کی
ته زما دارمانو نو لوی جهان یی

ما خورلي په خاپوړو کي ستا خاورې
ته زما د زړه دا غونو ته درمان يې

گام گام خاوره دې تاريخ لري روښانه
ته زما د ترانو شين گلستان يې

په خپل مټو به دې زه ښکلی سمسور کړم
ته مې ژوند د ارمانو ته بوستان يې

ستا په مينه حقيقت ترانې ليکي
عالمونو ته د لمر په شان روښان يې

د جنگ اورونه

دا بڼارونه د غه کليي دا کورونه
د غه لاري دا کوشې دا شنه باغونه
چا سپزلي په اورونو په باروتو؟
د غه بڼکلي بڼوونځي او جوماتونه
په رنگينو سردرو کې لمنې بڼکاري
دلته نه کوي کوترې پروازونه
دا د جنگ اورونه چا دلته بل کړي؟
سوزوي زمور تنکي تنکي گلونه
زه د سولې او د امن په ارمان يم
د جگړو په ضد مدام ليکم شعرونه

خپل لمسی ډیوی سانين ته ډالی

ډیوه

د سانين د کور ډیوه يم
یوه کړیکه يم نارہ يم

ويده خلک پاخوم زه
زه د سولې ترانه يم

د جگړو يمه بېزاره
د خوښۍ د ژوند نغمه يم

د وطن په درد پوهېږم
بڼه احساس لرم جذبه يم

هر غلیم ته په میدان کې
تېره توره يم حمله يم

ابادي د وطن غواړم
زه د سولې فرېسته يم

د ځانمرغو مقابل کې
د اورو نو يوه لمبه يم

زه يم گرانه حقيقت ته
زه د شاتونه خوږه يم

د شملو وطن

زموږ د وطن د نړۍ مخ کې د جرگو وطن دی
دا د شملو وطن دی دا د شملو وطن دی

*

دده هوا بڼکلي ده

دده فضا بڼکلي ده

دا تاریخو کې د سرکشو لسو وطن دی
دا د شملو وطن دی دا د شملو وطن دی

*

دا د وياړونو خاوره
د هسکو غرونو خاوره
دا د خپلواکه ولسونو ترانو وطن دی
دا د شملو وطن دی دا د شملو وطن دی

*

د حماسو زانگوده
د کارنامو زانگوده
نه لري ساری دلرغونو زمانو وطن دی
دا د شملو وطن دی دا د شملو وطن دی

*

د تاریخونو کور دی
دا د قومونو کور دی
په حقیقت کې دا زموږ د خزانو وطن دی
دا د شملو وطن دی دا د شملو وطن دی

*

پتمن

زړه کې چې جذبې د وطن نه لري
هغه انسان هغه افغان نه دی

چې لوگي نه شي د وطن په مينه
هغه پتمن او بايمان نه دی

۱۳۹۲

ايمان

سر چې د وطن په نوم قربان نه کړي
ورته افغان او بايمان مه وايه

چې د وطن خاورو ته زړو په شان ونه گوري
ورته بچي دغه پاک افغانستان مه وايه

۱۳۹۲

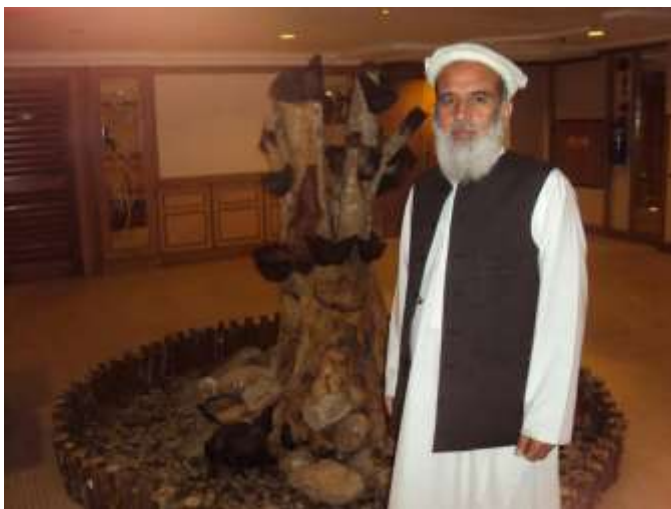

قهرمان

چې په مينه د وطن کې څوک قربان شي
په تاريخ کې ځلاند ستوری د اسمان شي

ولسونه يې تل ستايي په ژوندون کې
د قاسم^(۱) شهيد په شان چې قهرمان شي

(۱) قاسم شهيد د ننگ شهيد ، سرحدي پوليس

ډالي استاد عبدالصمد (متين) ته

د معلم مقام ته

اوچت دی هر چانه مقام د معلم
حق دی په موربه تل سلام د معلم

د وياړو-ور دنده په غاړه لري
موربه لرو ډېر احترام د معلم
د رنځاره يې بنسټ دلي موربه ته
اخلو د پوهې تل الهام د معلم
په لارښوونه يې رنځاره دنيا
موربه منلي تل احكام د معلم

په تباشير په دره ليکي سبق
يو مندوييه عام او تمام معلم
تورو تيارو ته يې ډيوې بلې کړې
وگورئ کار، سهار، ماښام معلم
پورته فضات ته يې کاشفين ولېږل
خوږدي له شاتويې پيغام معلم
اته درسونه راکوي په پوهه
لگېږي خوږ په مور کلام معلم
لټوي ستونزو د بشرت ته لارې
کله چې ستونزو ته شي پام معلم
جاز، تلوېزيون او انټرېټ وگوره
ونه ليد ما کله آرام معلم
زه يې ستايلي په قلم نه شمه
تاريخ کې وگورئ مقام معلم
ډېر بختور به وي په ټول ژوندون کې
که چا ترلاسه کړو انعام معلم

زه حقيقت يې درناوی تل کوم
لوږدی د هر چانه مقام معلم

کور د اتلانو

دا وطن دا وطن کورد افغانانو دی
دا وطن دا وطن کورد فدایانو دی

*

دا په قربانی ساتو
دا به په سیالی ساتو
دا به په خوښی ساتو
دا د اسیا زړه کې کورد پتنگانو دی

دا وطن، دا وطن کورد فدايانو دی

*

بنکلي او چت غرونه يي
دبنتي او ډاگونه يي
ويين ويين ولسونه يي
نه لري مثال چرته کورد جانبازانو دی
دا وطن دا وطن کورد فدايانو دی

*

دا د کارنامو خاوره
دا د حماسو خاوره
دا د تاريخو خاوره
دا په عالمونو کې کورد اتلانودى
دا وطن دا وطن کورد فدايانو دی

*

دا د ننگ شملي لري
دا خوږې کيسې لري
دا جگې جنډې لري
سرقربانو ورنه کورد سربازانو دی
دا وطن دا وطن کورد فدايانو دی

*

د شملو او لوپتو خاوره

ډېره بڼايسته ده د درنو خاوره ده

د شملو او لوپتو خاوره ده

*

عزت حيا ده زموږ

دا لکه ساه ده زموږ

دا په نړۍ کې د زموږ خاوره ده

د لوپتو او د شملو خاوره ده

*

ده سره مينه لرو
خو تن کي وينه لرو
دا د تنگونو او ويارو خاوره ده
د لوپتو او د شملو خاوره ده

*

ټول يو لښکريو موربه
واړه عسکريو موربه
دا د ځلانده تاريخو خاوره ده
د شملو او لوپتو خاوره ده

*

مرجان لعلونه لري
دا بنکلي غرونه لري
دا په نړۍ کې د جرگو خاوره ده
دا د شملو او لوپتو خاوره ده

پښتو ژبه

د بيگنــو وځنــې خــوږه ژبــه ده
دا ډېر نرمه او پسته ژبه ده

دا د لرغونو زمانو ځنې تر ننه پورې
ډېر لرغونتيا لري زړه ژبه ده
ډېر ولسونه په همدې ژبه خبرې کوي
د پرگنو وډېر درنه ژبه ده
اوږد تاريخ لري ويونکي ده
دا په جهان خوره وړه ژبه ده
هر څوک يې ويلی شي لوستلی يې شي
توروتيارو لره ډيوه ژبه ده
خوشحال، رحمن په کې اثار ليکلي
د بېټ نيکه د زړه توده ژبه ده
اغيار ويلی دي دوزخ ژبه ده
دا د لوی رب ځنې تحفه ژبه ده
دا پرگنې لري قومونه لري
نړۍ کې ټولو ته بنکاره ژبه ده
چې پښتونواله او پښتون نه مني
داسې کسانو ته ترخه ژبه ده
د چانه کمه په سيالو کې نه ده
دا منل شوې او کره ژبه ده
ډېر ډېر روښانه تاريخونه لري
دا ټول بشرت ته اينه ژبه ده
خوږې سندرې او خبرې لري
دا مکمله او پوره ژبه ده

ډېر مراحلي يې په بري تېر کړي
دا د پېر يې او ازموډه ژبه ده
دا د نړۍ د شرق او غرب خلکو ته
د پښتنو يوه سوجه ژبه ده
په کې څه ستونزې دي او لیکلونه شته
په هسکو غرونو کې پرته ژبه ده
په گودرونو کې يې پېغلې وايي
د سرلښکر و ترانه ژبه ده

ساری يې نشته حقيقت خبره
ټوله دنيا باندي خوره ژبه ده

ارمان وطنه

له تانه زار له تا قربان شم ز مور ځران وطنه
تابه په مينه مينه كړو موربه ودان وطنه

*

ته دلرغونو زومانو زانگويي
ته دخپلواكو پرگنو زانگويي
ته د تنگونو افسانو زانگويي
درنه لوگي لوگي شم ز مور ځان وطنه
تابه په مينه مينه كړو موربه ودان وطنه

*

ته هسكو غرونو كي لعلونه لري
په سردرو كي ځنگلونه لري
نن په سینه كي پر هرونه لري
پېژني تا ټول عالمونه په جهان وطنه
تابه په مینه مینه موربه كړو ودان وطنه

*

دا ستا په غېره كي جنگونه تېر شو
د رنگارنگه د بڼمنانو يرغلونه تېر شو
ستا په بچيانو افتونه تېر شو
د تن په وينو به دې ساتو د افغان وطنه
تابه په مینه مینه موربه كړو ودان وطنه

*

ته د پرديو غلامانو وړان كړې
وطن فرو شو وړانكارانو وړان كړې
په يرغلونو كوداليانو وړان كړې
ستا ابادي لرو په زړونو كي ارمان وطنه
تابه په مینه مینه موربه كړو ودان وطنه

۱۵/۴/۱۳۷۲ کونړ

سرحدی ترانه

موره پتنگان يو ددې خاورې سرحدونه ساتو
ملي وياړونه ساتو ملي وياړونه ساتو

*

دا خوږ وطن دی زموږ
د ژوند گلشن دی زموږ
د زړه ختن دی زموږ
په هسکو غرونو کې يې کاني او لعلونه ساتو
ملي وياړونه ساتو ملي وياړونه ساتو

*

د اتلانو کور دی
د جانبازانو کور دی
د افغانانو کور دی

د سر په بيه به مور چو کي بير غونه ساتو
ملي ويارونه ساتو ملي ويارونه ساتو

*

دا د جرگو وطن دی

د تاريخو وطن دی

دا د شملو وطن دی

د تن په وينو يي خلانده تاريخونه ساتو
ملي ويارونه ساتو ملي ويارونه ساتو

*

غېره کي زر لري دا

الماس لاجورد لري دا

ملي لښکر لري دا

ډک په ياقوتو زمرودو او چت غرونه ساتو
ملي وياونه ساتو ملي ويارونه ساتو

*

دا د غيرت خاوره ده

دا د جنت خاوره ده

د حقيقت خاوره ده

په سردرو کي يي په مينه مور چلونه ساتو
ملي ويارونه ساتو ملي ويارونه ساتو

۱۰/۸/۱۳۹۰

د مور مقام ته

ستاد سترگو په کتلو کې ثواب دی
يو سپېڅلی يو عجب شانته کتاب دی

په کتو کتو کې ما ځان ته را کارې
بس د مينې محبت روان سېلاب دی

ستاد پښو لاندې جنت دى گرانې مورې
خکې مخ دې نوراني لکې افتاب دى
تارا کړي خپله غېر کې سبقونه
زما هر سوال ته را کړې تا جواب دى
که ته نه وای زه به نه وای زما مورې
ستاد سترگو په کتلو کې ثواب دى

حقيقت ته خومره گرانه يې مورجانې
د کعبې په شانته ستاد تن حجاب دى

د ماشومانو د نړيوالې ورځې په وياړ...

۱۳۹۸/۱۰/۱۵

زموږ تنکي ماشومان

نور د نړۍ ماشومان په مينه مينه سبقونه وايي
دلته زموږ ماشومان په وينو رنگ بنکاري بابا غواړي؟

نور د نړۍ ماشومان په سوله امن کې ژوندون تېروي
دلته زموږ ماشومان په خپته وړي دي غذا غواړي؟
نور د نړۍ ماشومان باروت، تېزاب او زهر نه پېژني
دلته زموږ ماشومان جگړو کې سوي دي شفا غواړي؟
نور د نړۍ ماشومان د علم پوهې په زېور سمبال شو
دلته زموږ ماشومان د نېکمرغۍ ژوند ته رڼا غواړي؟
نور د نړۍ ماشومان بېکلو بېارونو او قصرو کې اوسي
زموږ لغړ او بېر سر يتمان بېکوره گرځي سر پناه غواړي؟
نور د نړۍ ماشومان په مينه مينه روزل کېږي د سبا لپاره
زموږ تنکي بېکلي بڼايسته ماشومان ژوند ته سبا غواړي؟
نور د نړۍ ماشومان په شفقت کې له لويانو خپلې زده کړې کوي
دلته زموږ ماشومان د جنگ جگړو ځنې خلاصون نور په دنيا غواړي؟
نور د نړۍ ماشومان په سوله امن کې درسونه سبقونه وايي
دلته زموږ ماشومان وچه ډوډۍ په سوال بيا بيا غواړي؟

نور د نړۍ ماشومان د علم پوهې په گانه په شفقت سمبال شي
دلته زموږ ماشومان په درد اخته درد ته دوا غواړي؟

زما پيشو

پيشو مې ده هونبياره
خي ما سره په لاره
بنايسته لري برېتونه
لکې بې مزه داره
اندام باندي قوي ده
خرمن بې ده پتاره
مورک په غار کې اوسي
وتی نه شي له ډاره
حيران يم ورته پاتې
که شپه وي او که ورځي وي
په کور کې وي بيداره

اوبنان

هغه دي اوبنان دي
قطار قطار روان دي

جگ جگ يي قدمونه دي
غت غت يي گامونه دي
په شالري بارونه
قوي يي اندامونه

د غرونو خواته لاره
خوندي لري په غاره

تاریخی کونړ

زما کونړه خړه پره ستاله غرو لوگی شم
ستاد بچیانود خلانده تاریخو لوگی شم

ته د زیتونو د رنگینو سردرو خاوره یې
ستاد راساد لرغونتوب او د خپو لوگی شم
خومره روښانه تاریخونه ستا سینه کې ښکاري
ستاد پراخو پرگنوله حماسو لوگی شم
تا زغلولی هر ازمون کې دنړۍ یرغلگر

---

^۱ : راسا: د کونړ د سیند تاریخی نوم دی.

ستاد خپلواکو ولسونود مورچو لوگی شم
تاد روسانو^۲ ملا کره ماته د جهاد سنگر کې
ستاد باتورو ولسونود شملو لوگی شم
دمې ته تا يوه لحظه لوی سکندر^۲ پرېنښود
ستاد قومونود جذباتو او بریدو لوگی شم
جنگ د چترال^۲ کې انگرېزانو ته تا ماته ورکړه
ستاد بچیانو د يرغل او تربلو لوگی شم
په سر بنندنه د غلیم گوگل نه زړه وباسې
ستا په دې هسکو غرو کې مېشتو پرگنو لوگی شم

د زمانو په هر ازمون کې بری تا گتلی
کونړه ستا نه شم قربان ستاد قومو لوگی شم

۱۳۸۸

---

۲ : روسان: د لمړي ځل لپاره ناکام او وتښتېدل.

۳: لوی سکندر په کونړ کې د مقابلې وس نه درلود هند ته په تېښته بریالی شو.

۴ : د چترال جنگ د افغانستان د ازادۍ څلورمې جبهې ته اشاره ده چې انگرېزانو ته ماته ورکړل شوه.

د وینو داري

کلی هغه
جومات هغه
خو هغه خلک چې
د غټ چنار
د سيوري یخ ته ټولېدل نه ښکاري
په کوم طرف تللي دي؟
کلی هغه

خو دا کوڅې راته بدلې بنکاري
د کلي هره خوا مې وليدله
کورونه ټول کنډر کنډر بنکاري !!!
په کې ويالې د اوبو وچې بنکاري
او د کورونو دروازې ماتې دي !!!
په دېوالونو کې
په لارو کې
د سرو سرو
وينو دارې بنکاري !!!
زما د کلي زړه چاودلې بنکاري؟

لويتپي

د پښتنو پېغلو په سر کې لويتپي خوند کوي
په هسکو غرو د شهيدانو سرې جگړې خوند کوي

چې د وطن په مينه سر بابل له خدايه غواړي
داسې خوانانو په سرونو کې شملي خوند کوي
چا چې سرونه خپل شيندلي د وطن په مينه
هغو اتلو مزارونو کې ډيوې خوند کوي
بنکلی وطن کې مې جگړې دي او اورونه بنکاري

زما سينه کي د اورونو غرغندي خوند کوي
د زړه حالونه مې هيچا ته زه ويلی نه شم
پت پت سوز پر مه په شونډو مې قطري خوند کوي
په ملاليو پېغلو ويارم چې هر چم کي اوسي
پښتنو پېغلو سره تل د ننگ جذبي خوند کوي

د پا کي ميني نه توبه کول مې زړه نه مني
تويې خويوازي په طواف کي د مکي خوند کوي

زړه راکاږي

دا د خټو قلاگانې
خومره بنکلي بنکلي بنکاري

د یو بل سره نښتی
خومره بنکلي لري لارې
دا مې چم دی دا مې کور دی
سردري لري سرشارې
زړه راکاږي له هر چا نه

گرنگونه دغه ښاري
د سانين قلاته گوره
ماشومان يې خواته ښکاري

سپېلنی که ورنه نه شوم
په قبره مې توکړی لاري

خپل کشر زوی شهيد همت الله سائين ته چې په ځوانه ځوانۍ کې يې له دې فاني نړۍ څخه سترگې پټې کړې او په زړه کې يې راته ناسور پرهر پرېښود.

گلاب

زما بنايسته بنايسته جانان بچيه
رانه جدا شوې په ارمان بچيه

بنايسته ځواني دې پانې پانې شوله
تا پسې ډېر ډېر پريشان بچيه
په خيال کې تل ستا تصويرونه گورم

په زړه ټپي شوم بې درمان بچيه
ستا بنايسته صورت مې نه هېر بېري
تالټوي په وسو وسو زما چشمان بچيه
نه شوم زه خاورې نه لوگي درپسې
سوزي په اور زما گريوان بچيه
افسوس افسوس ستا د ځوانۍ نه لوگي
زما په هيلو شو خزان بچيه
تاته جنت څه جنتونه غواړم
راکړې تا و امتحان بچيه
ځوانه ځوانۍ کې رانه چرته لارې؟
زه دې کړم پاتې په ميدان بچيه
د کور په هر خوا يادگارونه ستا دي
زما گلاب او قـدر دان بچيه
شل پسرلي د ژوند ليدلي و تا
وي بنکلی گل مې د بوستان بچيه
موردې په ياد باندي ويرونه کوي
ورونه دوستان ستا په خفگان بچيه
چې مخامخ شو ستا همزولو سره
سره شي په او بنکو مې دامان بچيه
ډېر مينه ناک او مهربان زلمی وې
خفه دي تا پسې خپلوان بچيه
مينه به ستا مور په چاماته کړو

نشته بنايسته گل ستا په شان بچيه
مينه به ستا مور په چا ماته کرو
نشته بنايسته گل ستا په شان بچيه
که نړۍ ټوله تا پسې وگورم
که زه شم پورته تر اسمان بچيه
د قبر سرته دې ودرېم هـ هر وخت
پيدا به نه شي په جهان بچيه

نه راځي بېرته لارې لارې رانه
زما د مينې نوي ځوان بچيه

دا مي کلي دا مي کور

دا کنڊر کنڊر چي بسکاري دا مي کلي دا مي کور دی
یتیمان چي په کي ژاري دا مي کلي دا مي کور دی

ددې وران کلي کوڅو کي ډاډه نه شم ګرځېدلی
په دوربين چي غليم څاري دا مي کلي دا مي کور دی
هغه لوړ چناران نشته په جومات او په ګودر کي

چي گلان شو په کي خاورې دا مې کلي دا مې کور دی
ځنگلونه رېبل کېږي په دې هسکو دنگو غرو کې
رنگ په وینو چې دي لارې دا مې کلي دا مې کور دی

چې روا بولي ظلمونه ظالمان پدغه خاوره
چې دود شوي داسې چارې دا مې کلي دا مې کور دی

بدن

د جگړو کرکه لرو
چې مو وطن سپزي

د اور لمبې نه غواړو
چې شين چمن سپزي

تور تور لوگي نه غواړو
راته گلشن سپزي

د جنگ په ضد ولاړ يو
چې مو مسکن سپزي

په خه گناه د بنمنان
زموږ بدن سپزي

شي دې ږانده په سترگو
چې مو ختن سپزي

بنڃه

بنڃه مينه بنڃه مور بنڃه ابي ده
بنڃه طور ده بنڃه خور بنڃه نيابي ده

بي له بنڃي ژوندون نشته نشته نشته
بنڃه ژوند او امپدونو ته غوتي ده

بنڄه ڊيره مهربانه او زړه سوانده وي په ژوند کې
درناوي يې ضروري دی پښتنه که عربي ده
ازمويونه يې په ژوند کې ډېر ليدلي
بنڄه ټول ژوند کې غوښتونکې د سيالی ده
بنڄه ژوند کې يوه رڼا ده په ژوندون کې
بنڄه مور ده بنڄه مينه ده سپورمې ده
بنڄه شمع ده ډيوه ده د ژوند لار کې
بنڄه هر خوا قهرمانه د نړۍ ده
بنڄه خدای (ج) جنت کې ورکړله د ادم (ع) ته
بنڄه نښه په ژوندون کې د خوښۍ ده
چې هر کار انجاموي نر، بنڄه هم انجاموی شي
بنڄه نښه په ژوندون د ښکمرغۍ ده
خپله غېږ کې يې روزلي ډېر پوهان په زمانو کې
بنڄه وړ د درناوي ده زرغونه که ملالی ده
مور ډېر بچي ټول د (حوا) يو حقيقته
بنڄه ورکړه د الله ده گلالی ده

په دښمن د انسانيت باندې تاريخ کې
بنڄه اور، بنڄه لمبه بنڄه سپرغۍ ده

بشر دوست

زه تنکی هلک یم
وسپني نه کلک یم
ویارم د افغان په نوم
وینس یمه زیرک یم
مخالف زه په ژوندون کې
د بمونو او توپک یم
بشر دوست یم حقیقته
د گلونو نه نازک یم
په دفاع د خپل وطن کې
تل بیداره برچه پک یم

يادونه: د يو تن لايق بنوونکي د شهادت په وير کې، په دې گناه چې بنوونځي کې يې د بنوونکي په توگه دنده ترسره کوله، د هغه د کوچني زوی د زړه او از چې يوه حقيقي ترخه پېښه وه.

زما بابا

زما بابا په ډزو مړ شو !!!

ما مې په سترگو وليد

خو نقاب پوشو وسله والو ځنورو

په ماشيندارو وويشت

بابا مې ماسره په لاره

بنوونځي ته تللو

...

بابا مې يو ناخاپه

خو وسله والو وويشت

په دې گناه چې هلکانو او نجونو ته

درس مه ورکوه

په ځمکه وغورځېده !!

په ځمکه يې خپله سينه کېښودله

مخ يې قبلي طرف ته واړولو

په مينه مينه يې خو ځل کلیمه وويله

د شهادت گوتہ يې خپله خائتہ پورته کړله
ما په حيرت حيرت کتلې ورته
سترگو يې دواړو زما سترگو ته کتل په مينه
پاکې جامې مې د بابا په تن وې
جامې يې وينو باندي سرې واوښتې
وينو يې دارې وهل
خو په دې پوه نه شوم زه
زما بابا په خه گناه قتل شو
ما يې د وينو تماشي کولې
سترگې مې پورته کړلې
چې د قاتلو نه پوښتنه وکړم
هغه تورمخي نقاب پوشه وسله وال قاتلان
په هغه خای کې نه و

۱۳۹۱/۴/۱۴ کونړ

جنتي خاوره

دا زموږ خاوره زموږ ژوند ته جنتي خاوره ده

په سربسندنو گټل شوې قيمتي خاوره ده

*

دا بنكلي غرونه لري

ويين ولسونه لري

دا د پلرونو موږ ته پاتې ميراثي خاوره ده

دا زموږ خاوره زموږ ژوند ته قيمتي خاوره ده

*

خوږې قيصې لري دا

خوږې مپوې لري دا

په ده به وياړو دا د مينې تاريخي خاوره ده
دا زموږ خاوره زموږ ژوند ته قيمتي خاوره ده

*

دا د شملو هېواد دی

د ملالو هېواد دی

په درنه غېږه کې يې اوسو افغاني خاوره ده
دا زموږ خاوره زموږ ژوند ته قيمتي خاوره ده

ستوری

لکه په ستورو چي اسمان بڼه بڼکاري
په ماشومانو دا جهان بڼه بڼکاري

منو چي شته دی خزانې قيمتي
په غرونو د بڼو کي گلان بڼه بڼکاري

شنه دنيا

په لمر رنار نهاده دا دنيا
په لمر توده توده دا دنيا

دا لمر دی چې نړی کې رنگیني ده
دا لمر په وړانگه شنه ده دا دنيا

نژاد

په نژاد کې اریایان یو
شکر مورې مسلمانان یو

زموږ کور افغانستان دی
موږه واړه افغانان یو

بايسیکل

زه سيڪل لرم بنايسته
لري بنڪلي ڪنجو غه
زه هر وخت يي چلومه
بڻه په مينه يي ساتمہ
اول ڄارم د تلو لاره
رو انڀرم په قلا ره
حقيقت ماته اڃي ستي
ڄم د ڪور ڄني تر ٻناره

ڀالي ڪوچني ومان ته

ايمان

ته زما د زره جانان يڀي
لکه ستوري د اسمان يڀي
ته زما زره ته نڀڙي يڀي
ته زما د زره ارمان يڀي
په تا ويارمه بچيه
ته مڀي لعل د بدخشان يڀي
ستاد سترگو زه لوگي شم

ماته هر څه ځنې گران يې
له تا هيلې کړمه ډېرې
ته زما د زړه درمان يې
هونښيار او چمتو گرځه
ته بچي د لوی افغان يې
مينه تا سره کوم زه
ته مې وينه ته مې ځان يې
حقيقت شعرونه زده کړه
ته مې نښه د ايمان يې
۱۳۹۱

يو غنم

(يو غنم چي ڪرونده ڪي قرباني شي)
بيا پيدا شي د غنم و انبارونه

اڦرين شهه د بزرگرو پيه زيارونو
ٽوليوي چي د غلو دانو فصلونه

نومونه

چې د نړۍ نقشه کې
د خپل وطن نوم مې
په کوم کتاب يا مجله يا په اخبار کې گورم
دا دواړه سترگې
او دا زړه مې د وطن نوم کش کړي
زړه مې د مينې نه توپونه وهي
سترگې مې نه شم اړولې بل خوا
خومره خواړه زما په زړه لگېږي
افغانستان او د افغان نومونه
ورنه لوگي شم
دا نومونه په زړه بنه لگي

جوار

د جوارو بنکلي بوتې وي بمبل لري
وږې پست قباکې وي بمبل لري

بوتې يې پټې کې څومره بنه بنکاري
ټول پټې د جوارو شين بخمل بنکاري

شملي او لوپتي

دا وطن شملې او لوپتي لري
دا وطن د تورو نښانې لري

وگورئ په مينه تاريخونه يې
دا وطن د مينې افسانې لري

غېره کې لعلونه او الماس لري
دا وطن پراخه پرگنې لري

تل به يې خپلواک بيارغ رپانده وي
دا وطن خوږې خوږې قيصې لري

لړليک

مخ	سرليک
۱	شملة او لويته
۱	د فرهنگي او ادبي غوره کارونو
۱	ښکاره ثبوت
۶	شملي او لويته
۹	لويه خدايه
۱۱	خوږې مورې
۱۳	اعلان
۱۵	قلم
۱۷	د بابا وطن
۱۹	کاغذ باد
۲۰	د ترانو وطن
۲۲	غابڼونه
۲۳	پسرلي ته
۲۴	افغاني درسونه
۲۶	کرکټ
۲۸	گلان يو
۳۰	د ژوندون ترانه
۳۲	د پوهې برکت
۳۴	قلم او کتابونه لرو
۳۶	جنتونه
۳۸	د علم برکت
۳۹	باور
۴۰	افسوس
۴۱	جذبه

۴۲	والیبال
۴۴	د ماهیپر لاره
۴۵	پوهې وزرونه
۴۶	لوړ فکر
۴۷	لمر
۴۸	شیرینې مورې
۴۹	خر
۴۹	زما چم
۵۰	لاره
۵۰	کتابونه
۵۳	لوپته
۵۵	مکتبی
۵۶	جنډه
۵۷	د پوهې ارزښت
۵۸	درسونه لولو
۶۰	قلم
۶۱	ملي بیرغ
۶۲	افغانان یو
۶۴	د کابل شپه
۶۶	د ښوونکي مقام ته
۶۸	سپورمی
۷۰	خراغونه یو
۷۲	ګام په ګام
۷۳	شور
۷۴	زما زړه
۷۶	د جنگ اورونه

۷۷	..... ډيوه
۷۹	..... د شملو وطن
۸۱	..... پتمن
۸۱	..... ايمان
۸۲	..... قهرمان
۸۳	..... د معلم مقام ته
۸۵	..... کور د اتلانو
۸۷	..... د شملو او لوپتو خاوره
۸۹	..... پښتو ژبه
۹۲	..... ارمان وطنه
۹۴	..... سرحدې ترانه
۹۶	..... د مور مقام ته
۹۸	..... زموږ تنکي ماشومان
۱۰۰	..... زما پيشو
۱۰۱	..... اوښان
۱۰۲	..... تاريخي کونړ
۱۰۴	..... د وينو دارې
۱۰۶	..... لوپتې
۱۰۸	..... زړه راکارې
۱۱۰	..... گلاب
۱۱۳	..... دا مې کلی دا مې کور
۱۱۵	..... بدن
۱۱۶	..... پښخه
۱۱۸	..... بشر دوست
۱۱۹	..... زما بابا
۱۲۱	..... جنتي خاوره

۱۲۳	ستوری
۱۲۴	شنه دنیا
۱۲۵	نژاد
۱۲۶	بایسیکل
۱۲۷	ایمان
۱۲۹	یو غنم
۱۳۰	نومونه
۱۳۱	جوار
۱۳۲	شملي او لویټې

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنگپال شخصیت
بناغلي (محمد حلیم ملنگ) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې
اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د
چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. مور له ټولو درنو
هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او
مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسي وغځوي.

یو ځل بیا ددې اثر له شاعر او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو
چې ددې اثر د لیکلو او چاپولو جوگه شول.

په فرهنگي مینه

د افغانستان ملي تحریک

د الحاج محمد نواز حقيقت سائين لنده پېژندنه:
 د ملي ارمانونو د فرهنگي ټولنې (۱۳۷۲) ل کال بنسټ
 اېښودونکی او مشر او د غونچه مجلې موسس دی، په
 (۱۳۹۰) ل کال د کوچنيانو د ادبياتو د ښه کارونو په وياړ
 د خپلو ولسونو او د هېواد د موثرو فرهنگيانو، ليکوالو
 او شاعرانو او د يو شمېر پوهنتونونو او اجتماعي او فرهنگي
 ټولنو او د هېواد د اسلامي جمهوري دولت د اطلاعاتو او
 فرهنگ وزارت له خوا په مينه د ماشومانو د ادب بابا لقب

ورکړل شوی دی، نوموړی په (۱۳۳۹) ل کال کې د کونړ ولايت د نارۍ ولسوالۍ په
 مرکزي کلي کې دې نړۍ ته سترگې غړولې دي.

زده کړې: د سياسي او اجتماعي علومو ماستري لري.

په ادبي او فرهنگي ډگر کې يې ډېر زيات مډالونه، نشانونه او ستاينليکونه اخيستي دي، چې
 اوس د هېواد يو پېژندل شوی ليکوال، شاعر او محقيق دی.

- چاپ شوي اثار: ۱- سپنه کوټره ۲- د لمر ترانې ۳- خټين کورونه ۴- د هيلو غوټۍ ۵- درنا لار
 ۶- پيالې ۷- ورکه سپوږمۍ ۸- کړې لارې ۹- د مورچل ترانې ۱۰- سون او روپ ۱۱- جنگي اس
 ۱۲- گواړي ژبه څنگه وليکو ۱۳- زمور سرحدونه ۱۴- د شهيد همت يادونه ۱۵- د خپلواکۍ
 خواره يادونه ۱۶- گواړ کوهستاني افغانان ۱۷- د ادب خزانه ۱۸- قلم ۱۹- د پوهې زبورات
 ۲۰- گواړ کوهستاني دودونه ۲۱- اخر به څه کېږي؟ ۲۲- جنتي سوم ۲۳- بوراگان
 ۲۴- کو.کو.کو. وق.وق ۲۵- زمري او مورک ۲۶- ښکلی نورستان ۲۷- پل ۲۸- د استاد گواړ يادونه
 ۲۹- شملې او لوپټې (همدا اثر)

فياض حميد

کابل

۱۱/۱۳۹۴ کب

د افغانستان ملي تحريک

www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۶

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**